

Maneviyat Mevsimi

Dr. İbrahim ATEŞ
YOYAV Genel Başkanı

Yıl içinde yaşanan ayların sıcaklık, soğukluk ve serinlik durumuna göre üçer aydan oluşan dört mevsime ayrılarak ilkbahar, yaz, sonbahar ve kış mevsimi diye belirlendiği herkes tarafından bilinmektedir. Bu mevsimlerin özelliklerine göre hepsinde farklı faaliyetlerde bulunan insanlar, bazısında daha çok, bazısında daha az çalışırlar. Tabii daha çok çalıştıkları mevsimlerde daha fazla gelir ve ürün elde ettikleri gibi, daha az çalıştıkları mevsimlerde daha fazla dinlenip daha fazla enerji edinirler.

Bu hâl, maddî mevsimlerde böyle olduğu gibi, manevî mevsimlerde de böyledir. Yılın her ayında beş vakit namaz başta olmak üzere yükümlü oldukları ibadetleri ifa etmenin gayreti içinde olurlar ama bu gayret mübarek gün ve gecelerle bayramlarda, hac ve umre ziyaretlerini gerçekleştirdikleri günlerde daha da artmakta ve duygular doruk noktaya ererek yoğun bir yakarış hâli yaşanmaktadır.

Halk arasında üç aylar diye bilinen Recep, Şaban ve Ramazan ayından oluşan maneviyat mevsimi, bu yoğunluğun yaşandığı tüm zamanların başında gelmektedir. Zira büyüklerimizin bildirdikleri üzere her hasenenin (iyiliğin) sevabı başka vakitlerde on ise, Recep ayında yüze, muazzam Şaban ayında üç yüze, mübarek Ramazan'da bine, Cuma gecelerinde binlere ve Kadir gecesinde otuz bine çıkmaktadır.

Hz. Peygamber (s.a.v.): "Recep Allah'ın, Şaban benim, Ramazan ümmetimin ayıdır." buyurarak dikkatlerimizi bu ayların üzerine çekmiştir.

Allah dostları, "Recep ekme, Şaban sulama, Ramazan ise toplama ayıdır. Herkes ne ekirse onu biçer, ne yaparsa onun karşılığını bulur." diyerek bu ayların önemi üzerinde durmuşlardır.

Diğer bazı büyüklerimiz de, seneyi bir ağaca benzeterek Recep ayını, ağacın yapraklı bulunduğu günlere, Şaban ayını ağacın meyveli bulunduğu günlere, Ramazan'ı da ağacın meyvesinin toplanacağı hasat günlerine benzetmişlerdir.

Bu yönlendirici buyruk ve sözlerden anlaşılacağı üzere Recep tövbe etme, Şaban ibadete devam etme, Ramazan da mükâfatını alma zamanıdır.

Dolayısıyla üç aylar; rahmet, mağfiret ve bereketi bol olan yüce Rabbimizin mümin kulla-

rına ikram ettiği çok bereketli ve feyizli bir zaman dilimidir. Bu itibarla sözü edilen maneviyat mevsiminin Müslüman Türkler arasında ayrı bir yeri ve değeri vardır.

Nasıl ki insanlar içinde farklı insanlar, mekânlar içerisinde farklı mekânlar var ise, zamanlar içerisinde de farklı zamanlar vardır. Cuma günü müminlerin haftalık bayramıdır. Geceler içinde Kadir gecesini yılın diğer gecelerinden, aylar içinde üç aylar diğer aylardan, üç aylar içerisinde Ramazan ayı diğer iki aydan daha hayırlıdır. Tabii farklı mekânlar ve farklı zamanlar, farklı insan ve farklı Müslüman olmak içindir. Bunun şuurunda olmak ve farklı zamanları farklı şekilde değerlendirip feyiz, fazilet ve bereketinden faydalanmak gerekir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) üç aylara girerken yaptığı: "Allah'ım! Recep ve Şaban'ı bize mübarek kıl ve bizi Ramazan'a kavuştur." şeklindeki dua, herkes tarafından bilinmesi, incelenmesi ve icabının ifası cihetine gidilmesi gereken önemli bir duadır. Bu duanın içerdiği istekleri dilimizle ifade ederek Allah'a arz etmenin yanında ibadet-taat, hayır-hasenat, dua ve niyazla değerlendirip dolu dolu geçirmek gerekir.

Ayları, haftaları, günleri, saatleri, saniyeleri, saliseleri yaradan Allah Teâlâ'dır ve bize lütfettiği en değerli nimetlerdendir. Bir ton altını kaybeden bir insan onu geri kazanabilir ama bir saniyeyi geri getiremez. Dolayısıyla yaşanan zamanı çok iyi değerlendirmek akıllı bir davranış olur.

Her ay değerlidir, her ayda yapılan yanlışlar ve doğruların da ceza ve sevabı vardır. Ama Allah Teâlâ bize bazı günlerin sevap ve cezasının fazla olduğunu haber vererek bizi eğitmektedir.

Dört mevsimin kendine göre mahsulü olduğu gibi, her ayın ve her günün kendine göre sevapları vardır. Ama yaz mevsiminin mahsulü biraz daha fazladır.

Allah Teâlâ bizim daha fazla sevap kazanmamız için hac ayları ve kandil geceleri gibi gece ve gündüzlerle hem sevap kazanmamızı, hem de birlik ve beraberliğimizi kuvvetlendirmemizi sağlamaktadır.

Ne mutlu değer bilenlere ve değerlendirenlere...

Hadise Hürmet, Peygamber'e Muhabbetin Gereğidir

Yurdumuzda 26 yıldır Diyanet İşleri Başkanlığı'nın öncülüğünde coşku ile kutlanan "Kutlu Doğum Haftası", çok ve çeşitli faaliyetlere sahne olmaktadır. Yüzyıllardır Mevlid Kandili münasebetiyle Hierî Rebiülevvel ayının 12. gecelerinde gerçekleştirdikleri muhtelif programlar ve sergiledikleri güzelliklerle Resûlullah (s.a.v.)'e sevgi, saygı ve bağlılıkları ile sünnet-i seniyesine sarılma ve izinde olma azimlerini tazelemenin gayreti içinde olan Müslümanlar, 26 yıldır kutlanan Kutlu Doğum Haftalarının mutluluğunu daha kapsamlı bir şekilde ve daha geniş bir zaman dilimi içinde yaşayarak duygu, düşünce ve davranışları ile genç nesillere örnek olmaktadır.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nca ülke genelinde her il ve ilçede gerçekleştirilen çok ve çeşitli çalışmaların yanında bazı kurum ve kuruluşlarla muhtelif vakıf, dernek ve benzeri sivil toplum örgütlerince de birbirinden güzel programlar düzenlenmekte ve önemli çalışmalar yapılmaktadır.

YOYAV, Kutlu Doğum Haftasını ihdas edil-

diği yıldan beri kesintiye uğratmadan kutlayarak her yıl Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bir özellik ve güzelliği ile ilgili bir panel düzenleyerek önemli bilgilerle değerli düşüncelerin dile getirilmesine imkân sağlamanın yanında sergilediği güzellikleri davetlileri ile paylaşmaktadır. Geçen yıl 20 Nisan 2013 Cumartesi günü "Kutlu Doğum ve Kurtuluş" konulu bir panel gerçekleştiren bu vakıf, bu yıl Mevlid Kandili münasebetiyle 8-20 Ocak 2014 tarihleri arasında bir umre programı düzenleyerek 12 Ocak 2014 Pazar gününü Pazartesiye bağlayan gece, Mescid-i Nebevî'nin kible duvarı önünde Resûlullah (s.a.v.)'in yakınında ve kubbe-i hadrâ karşısında tertiplelediği örnek programla Hz. Peygamber (s.a.v.)'in doğumunu huzurunda kutlayan YOYAV, 26. Kutlu Doğum Haftası dolayısıyla 19 Nisan 2014 Cumartesi günü "Hadise Hürmet, Peygamber'e Muhabbetin Gereğidir" konulu bir panel düzenledi.

Başkent halkının yoğun ilgi gösterdiği panel dolayısıyla Başbakan Yardımcısı Prof. Dr. Emrullah İşler, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, Büyük

Birlik Partisi Genel Başkanı Mustafa Destici, Hak-İş Konfederasyonu Genel Başkanı Mahmut Arslan ve Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü İsmail Palakoğlu YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş'e birer kutlama mesajı gönderdiler.

Başbakan Yardımcısı Prof. Dr. Emrullah İşler mesajında şu cümlelere yer verdi:

“Sayın Dr. İbrahim Ateş

Nazik davetiniz için teşekkür ederim. Kutlu Doğum Haftası denildiğinde Hz. Peygamber’i anmak daha da önemlisi O’nu anlamak, O’nun temsil ettiği değerler bütününe tanımak ve hayatımıza ışık tutan bir meşale yakabilmektir. Kutlu Doğum Haftasını kutlar, size ve tüm konuklara selam ve saygılarımı sunarım.”

Gönderilen başarı ve iyi dilek mesajlarının okunup teşekkür edilmesinden sonra panel, Sami Aydın’ın Kur’ân-ı Kerîm tilâveti ile başladı. A.Ü. İlahiyat Fakültesi Din Sosyolojisi Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Niyazi Akyüz’ün yönettiği panelde, A.Ü. İlahiyat Fakültesi Eski Dekanı Prof. Dr. Nesimi Yazıcı “Osmanlı Dinî Hayatından Bir Kesit: Buharî Hatmî”, A.Ü. İlahiyat Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hayrani Altıntaş “Estetik Açından Hz. Peygamber’in Söz ve Davranışları”, A.Ü. İlahiyat Fakültesi Araştırma Görevlisi Kevser Beyazyüz “Hadislerin Dinî Hayatımızdaki Yeri” konulu birer bildiri sundular.

Panelin açış konuşmasını yapan YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, davetlilerin duygularına tercüman olan konuşmasında şu cümlelere yer verdi:

“Sayın panelistler, saygıdeğer konuklar, değerli dostlar, sevgili kardeşlerim, basımızın güzide temsilcileri!

Diyanet İşleri Başkanlığı’nın öncülüğünde yurt dışında coşku ile kutlanan 26. Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri çerçevesinde düzenlediğimiz “Hadîse Hürmet, Peygamber’e Muhabbetin Gereğidir” konulu panelimize teşrif ederek böylesine anlamlı ve önemli bir toplantıda bizimle birlikte olma inceliğini gösteren güzide heyetinizi en içten ve samimî duygularımızla selamlıyor, sünnet-i seniyyeye sımsıkı sarılıp sahip çıkarak şefaati Resûlullah’a nail, Cennet-i a’lâya dâhil ve rızâ-i Rahmân’a vâsıl olan mutlu Müslümanlardan olmamızı diliyorum.

Konusu ve amacı itibarıyla dünyada kutlanan haftaların en değerlisi ve anlamlısı olduğuna inandığım Kutlu Doğum Haftasının, âlemi-

İslam’ın huzur ve mutluluğuna vesile olmasını temenni ediyor, hepimizin haftasını gönülden kutluyor ve kıymetli katılımınızla panelimizi gerçekleştirmemize katkıda bulunmanızdan dolayı şükranlarımızı sunuyorum.

Dr. İbrahim Ateş

Hz. Peygamber (s.a.v.)’in söz, fiil ve ikrarından oluşan hadislerin dinimizdeki değer ve yerlerini bilip, onları ömür boyu yaşama, yaşatma ve yaymanın gayret ve kararlılığı içinde olmamız temennisi ile sözlerime başlarken, hadisleri hayatımıza hâkim kılarak doğru yolda dâim, dünyaya hâkim ve İslam’a hâdim olan hakiki Müslümanlardan olmamızı niyaz ediyorum.

Kıymetli konuklar!

Son yıllarda hadislerle karşı kayıtsız kalmayı telkin eden bazı talihsiz açıklamaları duymanın elem ve ızdırabını birlikte yaşıyoruz. Bu cümleden olarak hadisleri hafife alan, sünnete karşı saygısız tavır takıman, Hz. Peygamber (s.a.v.)’den söz ederken isminin başında herhangi bir saygı ifadesi kullanmadan sıradan bir kişiden söz eder gibi konuşan, hadislerle amel edilmez diyerek sünnet-i seniyyeye duyulan saygıyı sarsmaya ve dinî konular görüşülürken ayet ve hadislerle göre değerlendirme yapmayıp “bana göre” diyerek kendi düşüncesine göre bir din anlayışı ortaya koymaya çalışan bazı kişilerin tasvip edilmez tavırlarını görüyor ve üzülüyoruz. Ancak üzülme sıkıntımızı gidermiyor. Dini sulandırmaya ve saf zihinleri bulandırmaya yönelik bu tür açıklamaların karşısında sessiz kalmayıp, sadra şifa olacak doğru ve doyurucu cevapları anında vermek gerekir. Hadisleri hafife almanın ve sünnete saldırmanın arkasındaki amacın ne olduğunu anlayıp bu saygısız akımı durdurmak icap eder.

Unutulmamalıdır ki, hadîse hürmet Peygamber’e muhabbetin gereği, Peygamber’e muhabbet de Allah’a muhabbetin gereğidir. Âl-i İmran Suresi’nin: “(Resûlüm!) De ki: Eğer Allah’ı seviyorsanız bana uyunuz ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir.” mealindeki 31. ayeti, bu hususa işaret etmektedir.

Kişi sevdiği ile birlikteliği başkaları ile birlikteliğe, sevdiğinin sohbetini başkalarının sohbeti-

ne ve onun rızasını başkalarının rızasına tercih etmelidir. Sevdiğinin sözünü sevmeli ve ona saygı göstermelidir. Öyle kuru kuruya sevgi olmaz. Dolayısıyla hadisi saymayanın Peygamber'e saygısı olmaz. Peygamber'e saygısı olmayanın da Allah'a saygısı olmaz.

Kişinin Peygamber sevgisi ve bağlılığı, O'nun sözlerine sarılıp sahip çıkmaya, yaptıklarını yapmaya çalışmasıyla orantılıdır. Bu itibarla Allah Resûlünün söz, fiil ve tasdiklerinden oluşan hadisler, Müslümanlara ölçü ve örnek olmalıdır. Bir hadis-i şerifi okuyan, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in huzurunda olduğunu bilmeli, saygı ve edeple okuması gerektiğini unutmamalıdır. O'nu bütün benliği ile okumaya, anlamaya ve gereğince yaşamaya çalışmalıdır. Bir hadisi okuduğunda veya okunan bir hadisi dinlediğinde onu anlamak, kavramak için çok iyi konsantr olmalı ve Resûlullah (s.a.v.)'i örnek almanın gayreti içinde olmalıdır. Bunun için de Ahzab Suresi'nin aşağıda meali arz edilen 21. ayetini dikkatle ve dirâyetle okumalıdır:

“Andolsun ki, Resûlullah, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir.”

Bu ayette Hz. Peygamber (s.a.v.)'in, Allah'ın hoşnutluğunu kazandıracak davranışlarda bulunmak isteyenler için mükemmel ve canlı bir örnek, en büyük fazilet numunesi olduğu anlatılmaktadır. Böylece, Resûlullah (s.a.v.)'in, hislerine mağlup insanları memnun etmek ve onlara pratik değerden mahrum bir takım nazarî kaideler öğretmekle görevli olmayıp, O'nun hedefinin, insanlığa amelî kaideler öğretmek ve bu kaideleri kendi yaşayışı ile izah ve tarif etmek olduğu anlaşılmalıdır. Dolayısıyla O'nun hayatı ve sîreti incelenirken bu nokta aslâ gözden uzak tutulmamalıdır.

Evet, hadîse hürmet dinin direktifi, ilmin icâbı ve müminin görevidir. Ama bu hürmetin tezâhürü nasıl olmalıdır? “Hadîse hürmetim var” demek yeterli midir? Ya da hadîse saygılı olmakla birlikte ona saldıranlara karşı savunmaya geçmeyip, sessiz kalmak doğru mudur? Hadîse dil uzatanlara duyarsız kalmak, onlara prim vermek olmaz mı? Doğruları dile getirmeyip sükût eden (susun) dilsiz şeytan olmaz mı? Müslüman,

Hadîse hürmet Peygamber'e muhabbetin gereği, Peygamber'e muhabbet de Allah'a muhabbetin gereğidir.

sıhhati sâbit olan hadisleri gözü gibi korumalı değil mi? Hadîse saygı duyanların, en az ona saldıranlar kadar cesur olmaları gerekmez mi? Müslü-

man geçinen bazı basiretsiz ve bilingsiz kimsele-
rin bîhaber oldukları İslamî ilkeleri içeren hadis-i şerifleri gün ışığına çıkarıp dost-düşman herkese duyurmak, ifâsı icap eden İslamî bir görev değil mi? Asr-ı saadetten günümüze kadar hayatlarını hadisleri aramaya, incelemeye ve anlamaya adanmış yüzlerce hadis âliminin yaptıkları yoğun, ciddi ve titiz çalışmalarla derleyip “Sahîh-i Buhârî” ve “Sahîh-i Müslim” gibi ünlü hadis kitaplarında bir araya getirdikleri sahih hadisleri, kitapların sayfalarında saklı tutmak yeterli mi? Onların dünya dillerine çevrilip insanların ıtılana ve istifadesine sunulması gerekmez mi? Beyinlere ve kalplere yerleştirilip hayata yansıtılması icap etmez mi?

Hadîse hakiki manada hürmet etmiş olmak için, bunlar ve benzeri soruları her müslümanın kendi kendine sorup, uygun cevaplar bulmaya ve üzerine düşeni yapmaya çalışması gerekir.

Müslüman, hadisleri koruyup kollama ve uygulamada duyarlı, dirayetli ve dikkatli olmalı, düşmanlarının karşısında devamlı dik ve dinamik durmalıdır. Gelen saldırı kimden olursa olsun, geri püskürtmede başarılı olmanın gayreti içinde olmalıdır.

Günümüz yazarlarından Prof. Dr. Nihat Hatipoğlu'nun 31.5.2013 tarihli Sabah Gazetesi'nde yayınlanan “Hadîslere Düşman Bazı İlahiyatçılar” başlıklı yazısının büyük bir kısmını, belirtilen düşüncemize destek olacağı inancı ile sizlerle paylaşmakta fayda mülâhaza ediyorum. Sayın Hatipoğlu diyor ki:

“Bazı hadisçiler hadîse hizmet edip onu yacıklarına, doğruyu yanlıştan ayıracak bir yol izleyeceklerine veya hadisleri şerh edeceklerine sanki hadislerin kökünü kazımaya çalışıyorlar.

İslam'a ve Hz. Peygamber'e (s.a.v.) zarar dışarıdan gelmez. Dışarıdan tahribat ve saygısızlık yapanları millet iyi tanır ve notunu verir. Ciddiye almaz, adam yerine koymaz, cevap vermeye bile değer bulmaz.

Ama ilahiyat menşeli tahrifatçı ve tahrifatçı daha çok zarar verir. Çünkü o, sureti hakikatten

görünüp bozar. Düşmanlık yaparken “biz ıslahatçımız” der. Hadîslere saldırırken onun gayesi doğruyu yanlıştan ayırmak değil, hadîslerle müminlerin arasını açmaktır. Çünkü o insanları Kur’ân’a davet ediyorum, derken insanları Hz. Peygamber’i (s.a.v.) ve hadîsleri terk etmeye davet ediyordur. Hedefi budur. Yüreksiz olduğu için bunu söylemez. Şimdilik Hz. Peygamber (s.a.v.)’i ve hadîsleri tasfiye edecek, sonra da Kur’ân-ı Kerîm’i işlevsiz hâle getirmek için her türlü yolu deneyecek. Eski din mensupları kitapları değiştirdiler. Bunlar ise -Kur’ân-ı- değiştiremeyeceklerine göre, Kur’ân-ı Kerîm’in ayetlerini anlamlarının dışına taşımak için Kur’ân’ın en önemli tefsiri olan hadîsleri kaldırmaya, işlevsiz kılmaya çabalıyorlar.

Peki niye böyle yapıyor bazı akademisyenler, ilahiyatçılar? Çünkü onlar yıllarca eğitimini aldıkları “oryantalistlerin” temsilcileri hâline gelmişlerdir. Çünkü onlar bir gayrimüslimin kitabına baktığı gibi Kur’ân’a baktıkça, Hz. Peygamber’den (s.a.v.) uzaklaştıkça kalplerine mühür vurulmuştur. Bunlar reformistlerin piyonu hâline gelmişlerdir. Esas dertleri vahiyledir. Vahyin doğru anlaşılmasıyla ilgilidir.

Kur’ân-ı Kerîm’i tahrif etmek için (yani ayetleri anlamlarından başka yerlere kaydırmak için) Hz. Peygamber (s.a.v.)’i ve hadîslerini etkisiz hâle getirmek için çabalar, uğraşırlar.

Sözlerinde edep yoktur. Hz. Peygamber (s.a.v.)’den bahsederken bir arkadaşlarından bahsediyor aymazlığı içindeler. İhlâstan nasipsizdirler. Kur’ân-ı Kerîm’i tefsir ederken kendi hevâ ve heveslerine göre hareket ederler. Hz. Resûl (s.a.v.)’den uzaklaştıkça yüzlerine, hareketlerine, söylemlerine nasipsizlik siner.

İslam’ın ilk yıllarında Efendimiz (s.a.v.) Kur’ân-ı Kerîm dışında herhangi bir metnin -insanlar tarafından- yazılmasını yasakladı. Bu geçici yasak, yazılacak her hangi bir metin Kur’ân’a karışır endişesinden kaynaklanıyordu. Ancak ‘suffa’ denilen üniversite kurulunca, taşlar yerine oturunca bu yasak kaldırıldı. ‘Veda Haccında’ da bu izni alenileştirdi ve hattâ bunu ‘farz hâline’ getirdi.

Hz. Peygamber (s.a.v.) Veda Hutbesi’nde şöyle buyurdu: “Beni dinleyin ve belleyin. Dediklerimi duyanlar, bugün burada olmayanlara

**Müslüman,
hadîsleri koruyup kollama ve
uygulamada duyarlı,
dirayetli ve dikkatli olmalı.**

iletsin. Benim sözümü işitip ezberleyen sonra da işittiği gibi başkasına ileten kişinin Allah yüzünü ağartsın.”

Hz. Peygamber

(s.a.v.) sözlerinizi unutuyorum diyen birisine de elinden yardım iste -yaz- diyerek hadîs yazmasına teşvik etmiştir. Netice itibariyle Hz. Peygamber (s.a.v.)’in hadîslerin yazılmasını emrettiğini görmemiz mümkün.

Bazıları diyorlar ki Hz. Peygamber (s.a.v.)’in ancak birkaç hadîsi olabilir. Bundan daha büyük cehalet ve bilgisizlik olabilir mi? Hadîslerin çok olmasından daha doğal ne olabilir ki! Çünkü hadîs, Hz. Peygamber (s.a.v.)’in konuşmaları, sohbetleri, yürümesi, uyuması, neleri helal sayıp yaptığı, neleri yapmadığı, sorulan sorulara cevapları, gülmesi, ağlaması, cami sohbetleri, ticarî ilişkileri, alışverişleri, sulhu, savaşı, ailesiyle irtibatı, evlilik-boşanma, yüzme -ağaç aşılama- hukuki meselelerle ilgili açıklamaları gibi hayata dair her şeydir. Bir insanın 24 saatinde ne varsa bütün bunlar hadîsin konusudur. Varsayınız, Hz. Peygamber (s.a.v.)’in bir gününü kitaba geçirelim. En azından 50 sahifelik bir yazılı metin hâline gelir. Bu da en azından 100 hadîse denk gelir.

Peygamberimizin peygamberlik süresi 23 yıldır. Bazı günler öylesine yoğun bir gündemi olmuştur ki, onlarca olay art arda gelişmiştir.

Bunu güne çevirdiğimizde, 8200 güne yakın bir yaşam anlamına gelmektedir. Hz. Peygamber (s.a.v.) 8200 gün peygamberlik dönemi geçirdi. Her gün sadece bir defa konuşmuş olsa(!) bu dahi 8200 hadîse denk olur. Efendimiz hayatı boyunca, bir günde bir defa da mı konuşmadı! Böyle bir iddia ne kadar akılsızca ve bilimsellikten uzak olur. Ancak aklı, kalbi ve şuuru mühürlenmiş olanlar böyle bir iddiada bulunurlar.

Yüz binlerce hadîs aktarılmasına rağmen Hz. Ebû Hureyre (yavru bir kediye olan düşkünlüğünden dolayı, Hz. Peygamber O’na kediciğin babası anlamında Ebû Hureyre demiştir) bu hadîslerden sadece (5374) tanesini aktarmıştır. Buharî, Müslim, İbn Mace, Ebû Dâvûd gibi büyük İslam âlimleri, sahih hadîsleri bulmak için öyle sert ve acımasız bir kontrolden geçirmişlerdir ki, kitaplarına aldıkları hadîslerin sayısı (mükerrer hâric) on bini ancak bulmuştur. Bu bile hadîslerin ne kadar hayatî bir önem taşıdığını göstermek için yeterlidir. Bu bile bugün elimizde olan hadîs-

lerin ne kadar büyük bir hazine olduğunu ispat etmek için yeterlidir.

Sahih hadisler Yüce Rabbimizin bize verdiği en büyük nimettir. Bu hadisler sayesinde Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bütün hayatı, hayatına ve sözlerine ait her ayrıntı, hangi ayetin hangi olaydan önce veya sonra veya hangi gerekçeyle indiği, nerede bize ne emrettiği, bizi nelerden sakındırdığı gibi hayatî bütün bilgiler bizlere ulaşmıştır.

Peygamberimiz (s.a.v.) döneminde "hadisleri" işlevsiz kılmaya çalışan bazı ferdi çıkışlar olduğunda, hem sahabe ve hem de âlimler gerekli cevapları doğrusu çok da sert tonda seslendirmişlerdir.

Bir grup insan, hadis okuyan birine derler ki; bunu bırak. Bize Allah'ın kitabından bahset. Bu sözü duyunca Halife Hz. Ömer (r.a.) sinirlenir ve bu nasipsiz adama şöyle der:

"Sen ahmak birisin. Allah'ın kitabında namaz ve oruç konusunu açıkça (yani namazın nasıl kılınacağı, kaç rekat olacağını, neler okuyacağını, orucun nasıl tutulacağını nelerin bozup bozmayacağını) bulabiliyor musun? Kur'an'ın bu konudaki hükümlerini sünnet (Hz. Peygamber (s.a.v.)'in uygulamaları ve sözleri) açıklamaktadır.

Okuduğu Kur'an-ı Kerim rûhunu anlamaktan uzak olan ve Hz. Resûl'ün dindeki tartışılmaz yerinin farkında olmayan bir başkası, büyük İslam âlimi Said bin Cübeyr'i dinler. Said bin Cübeyr, hadis rivayet etmektedir. Adam şöyle der: "Bu söylediğin Allah'ın kitabına muhâlifdir." Said bu câhile şöyle der: "Bir daha Resûlullah'tan hadis rivayet ederken, Onun Allah'ın kitabına çelişik olduğunu söylediğini görmeyeyim. Resûlullah (s.a.v.) Allah'ın kitabını senden iyi bilirdi."

Zaten problemin kaynağı budur. Dini bildiğini zanneden bir kesimde, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e karşı nasipsizlik, hazımsızlık ve bilgisizlik vardır. Dünkü putperest Arapların, "peygamberlik niye Muhammed'e indi" itirazıyla, bugün Hz. Peygamber (s.a.v.)'i sıradan biri hâline indirgemeye çalışan bu kalpleri kaymışlar arasında bir fark var mıdır? Tâbi'nin ulemasından olan büyük hukukçu Eyüp Sahtiyânî (v:131) bir adamın bize Kur'an'dan başka bir şey anlatmayın dediğini aktardıktan sonra şöyle der: "Bir kişiye sünnetten (hadislerden) bahsettiğinde, bunu bırak bize Kur'an'dan haber ver derse bil ki o adam sapıktır."

Büyük sahabe, hadis inkârcılığını Hz. Peygamber (s.a.v.)'i inkârla bir sayıyordu. Hz. Ebû Said el-Hudrî (R.A.) hadis rivayet etmesine mu-

halefet eden birisine şöyle der: “Vallâhi seninle ebediyen aynı çatı altında bulunmayacağım.” Günümüzde de Yüce kitap Kur’ân-ı Kerîm’in adı kullanılarak, Kur’ân ile Hz. Peygamber ve hadîsler arasında mesafe konulmaya çalışılmakta, Hz. Peygamber (s.a.v.)’in pratiği yok sayılmaya gayret edilmektedir. Hadîssiz ve Peygambersiz bir din!

Mezhep âlimleri İslam’ın iki temel kaynağı olan Kur’ân-ı Kerîm ve Hz. Peygamber (s.a.v.)’in hadîslerini içtihatlarının dayanağı yapmışlardır. Sünnet, İslam’ın tartışılmaz ikinci kaynağıdır.

Ebû Hanife (İmamı Azam): O metodunu şöyle açıklıyor “Resûlullah’tan gelen baş üstüne. Sahabeden gelenleri seçeriz. Birini tercih ederiz. Allah’ın kitabını alır. Kabul ederiz. Onda bulamazsam Efendimizin sünnetine dönerim.

İmam Mâlik: O önce Kur’ân’a bakar, sonra da hadîslere. O, bilinen ve sahih olan hadîslerle amel etmiştir.

İmam Şâfiî: Kur’ân-ı Kerîm’e ve dinin ikinci kaynağı olan hadîslere bakar. Hattâ İmam Şâfiî âhâd (bir kişi tarafından rivayet edilen hadîsler) hadîsleri bile içtihadında öne alır.

İmam Ahmed (Hanbelî Mezhebi): Ona göre Kur’ân-ı Kerîm ve sahih hadîs bulununca hiçbir insanın sözüne itibar edilmez.

Hadîse hürmeti ile bilinen ve üzerine titreresine koruyup kol kanat geren bu değerli din bilginlerinin sünnete saygıyı sağlama, içeriğini inceleyip anlama ve uygulama yolunda sergiledikleri samîmî ve takdire şâyân tutumun, günümüzdeki ilim ehline de gösterilmesi temennisiyle sözlerimi noktalarken, panelimize gösterdiğiniz ilgi ve ihtimamdan dolayı hepinize hürmet ve muhabbetlerimizi arz ediyor, yüce heyetinizi bu panel vesilesi ile kaleme aldığım “**Hadîse Hürmet**” başlıklı şüirimle selamliyorum.

*Hadîs Peygamber sözüdür
Hakk’a davetin özüdür,
Müslümanın sağ gözüdür
Sahip çıkmanı ararım.*

*Hadîse hürmeti olan
Hakîkati onda bulan,
Beyni bilgi ile dolan
Hak dostlarını ararım.*

*Durmam devamlı ararım
Yılmam, kılı kırk yararım,
Bir hadîsi bin anarım
Anlamayana yanarım.*

*Peygamberin sözü dilde
Sevgisi dâim gönüldede,
Olan insan kalmaz yolda
Yolda kalana yanarım.*

*Sünnete sarılan kişi
Âsân olur cümle işi,
Seksen olsa dahi yaşı
Dâima dik olur başı.*

*Hadîs ehlinin söz aşısı
Cehâlete karşı aşısı,
Yumuşatır katı taşı
Katı kalana yanarım.*

*Hadîse yan bakın şaşısı
Aya ulaşırsa da başı,
Zehir olur işi, aşısı
Yanlış yapana yanarım.*

*Hadîsi hafife alan
Hakîkate kara çalan,
Doğru yolda yaya kalan
Zavallılara yanarım.*

Hadislerin Dini Hayatımızdaki Yeri

Kevser BEAZYÜZ

A.Ü. İlahiyat Fakültesi Araştırma Görevlisi

İnsanın bilmesi ve yapması gerekenleri öğrenmesinin en etkili yollarından biri başkalarını taklit etmesi ve örnek almasıdır. Nitekim çocuklar konuşmayı, gençler toplumsal hayatta yapmaları ve yapmamaları gerekenleri bu yolla öğrenirler. Yarattığı varlığı çok iyi tanıyan Allah (cc), bu özelliği nedeniyle insana, hayatını nasıl sürdürmesi gerektiğinin bilgisini -vahyini-, kendisini taklit edip örnek alacağı bir başka insan -peygamber- aracılığıyla iletmıştır. İlahi hitabı gökten yazılı bir metin indirerek ya da herhangi bir başka yolla insana ulaştırma kudretinden şüphemizin olmadığı Yüce Yaratıcımızın, 'peygamberler' göndermeyi tercih etmesi, seçilen bu zatların mesajın sadece ileticisi olmaktan daha fazla bir anlam taşıdıklarını göstermektedir. Bu anlama Kur'an-ı Kerim'de; Hz. Muhammed (s.a.v.)'in 'usvetü'l-hasene -en güzel örnek-' olarak nitelenmesiyle işaret edilir ve böylelikle peygamberlerin vahyi insanlığa teslim eden bir 'postacı' olmadıkları, aksine ilahi mesajın nasıl anlaşılması ve yaşanması gerektiğini açıklamakla yükümlü oldukları da ifade edilmiş olur.

Son peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.) gerek hayattayken ashabıyla kurduğu ilişkiyle gerek ise vefat ettikten sonra sünnetinin İslâm toplumunun dinî hayatındaki belirleyici rolüyle bu örnek olma sorumluluğunu yerine getirmiştir. Sahabiler, inen bir ayetin hayatlarında nasıl karşılık bulması gerektiğini Hz. Peygamberin söz ve uygulamalarından hareketle öğrenmişlerdir. İbadetleri nasıl yapacaklarını, emredilen ya da yasaklanan bir hususun varsa sınırlarının neler olduğunu öğrenmek için sürekli Hz. Peygambere başvurmuşlardır. Ancak ilk nesil bir yandan hayatlarını Hz. Peygamberin açıklamalarına göre düzenlerken bir yandan onun nasıl örnek alınması gerektiğini çok iyi anladığı için seçici bir

tutum sergilemeyi başarabilmiştir. Rivayetlerde karşımıza çıkan "Bu Allah'tan mı, senden mi ya Resûlullah" sorusu bu anlayışın bir yansımasıdır. Nitekim hurmaların aşılınmasıyla ilgili meşhur olayda Hz. Peygamber de bazı şeyleri bilemeyebileceğine dolayısıyla istisnasız her meselede kendisinin taklit edilmesine gerek olmadığına işaret etmiştir.

Sahabiler, Hz. Peygamber hayattayken onu dinleyerek ve görerek örnek alma imkânına sahiptiler; vefat ettikten sonra ise bu ilişki hadis ve sünnet aracılığıyla sürdürülmüştür. Dolayısıyla Hz. Peygamber'in yaşantısının -örnekliliğinin- yansıması olan hadis ve sünnetin İslâm toplumu üzerinde belirleyici bir etkisi olmuştur. Bu etkinin izini, özellikle Müslümanların dinî yaşantılarında ve kültürel bir takım uygulamalarında sürmek mümkündür.

Dinî yaşantıda Hz. Peygamberin hadislerinin ve sünnetinin belirleyici rolünün en çarpıcı örneği namaz gibi çok önemli bir ibadetin uygulanmasında karşımıza çıkmaktadır. Müslüman bireyin günde beş vakit eda ettiği bir ibadet olarak namazın vakitleri ve nasıl kılınacağı gibi hususlardaki bilgilerimizin kaynağı Hz. Peygamber'in sünnetidir. Bilindiği üzere Kur'an-ı Kerim'de namazı kılmaya dönük bir emir olmakla birlikte bu emrin ne zaman ve nasıl yerine getirileceği açıklanmamıştır. Bu noktada devreye Hz. Peygamber girmiştir. Dolayısıyla bugün Müslümanlar, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in gösterdiği şekilde namaz kılmaktadır. Hac ibadetinin detaylarının açıklanması, nikâh, boşanma, hangi mallardan ne kadar zekât verileceği gibi daha pek çok konuda Hz. Peygamberin açıklamaları doğrultusunda hareket edilmektedir.

Vahyin muhatabı ve taşıyıcısı olmak üzere seçilen Hz. Peygamber, kendisine iletilenleri en

güzel şekilde anlayıp hayatına aktarırken asgari olanla yetinmemiş ve Allah'a kulluğunu daha güzel bir hale getirmek için de çabalamıştır. Farz namazların ardından kılınan sünnetler, Ramazan ayı dışında tutulan sünnet ve nafil oruçlar, bol bol sadaka vermek ve infak etmek gibi uygulamalar bu çabanın ürünüdür. Bu ürünler ise Müslümanların hem dinî yaşantısında hem de gönül dünyasında büyük bir karşılık bulmuş ve yerine getirilmesi zaruri emirler olmadıkları halde asırlardır sürdürülmüşlerdir.

Yukarıda anlatılanların gösterdiği üzere Hz. Peygamberin sözleri ve uygulamaları dinimizin nasıl yaşanacağını gösteren en temel kaynak olmuştur. Ancak bu kaynaklık sadece dinî yaşantıyla sınırlı kalmamıştır. İslâm toplumları kültürel açıdan da hadis ve sünnetten etkilenmişlerdir.

Hayatımızda önemli bir yeri olan pek çok geleniğin, bir takım eğilimlerimizin böyle bir arka planı vardır. Evliliğin ve ailenin çok önemsenmesinde Hz. Peygamber'in tavsiyeleri etkili olmuş; hatta bu etki kız isteme merasimlerine "Allah'ın emri, peygamberin kavliyle" sözleriyle yansımıştır. Yeni doğan çocuğun kulağına ezan okunması, İslâm tarihindeki önemli bir şahsiyetin adının ya da Kur'an'da geçen bir kelimenin isim olarak seçilmesi, akika kurbanı kesilmesi yine bu etkinin izdüşümleridir. Hatta genel olarak sevilen veya sevilmeyen bazı yiyecek ve hayvanlarla ilgili oluşan algıda dahi Hz. Peygamber'in tercihlerinin yansımalarını görmek mümkündür.

Gerek dinî gerek kültürel hayatta hadis ve sünnetin yeri bu kadar önemli olduğu için bu durumun yol açtığı bir probleme de dikkat çekmek gerekmektedir. Hz. Peygamber ahirete irtihal ettikten sonra, örnekligi, ondan aktarılanlara dayanılarak yaşatılmıştır. Dolayısıyla Hz. Peygamberin ne dediğinin ve yaptığının kaynağı rivayetler olmuştur. Ancak Hz. Peygamberin Müslüman birey için bu kadar önemli bir rolünün olması bazı iddiaların yaygınlaştırılması için onun referans gösterilmesi gibi bir probleme de yol açmıştır. Hadis âlimlerinin bu problemi fark etmesi

Panelistler (soldan sağa) Prof. Dr. Hayrani Altıntaş, Prof. Dr. Nesimi Yazıcı, Prof. Dr. Niyazi Akyüz ve Kevser Bezyüz birarada.

ve titiz çalışmaları sayesinde hadis ve sünnetle ilgili doğru bilgilere ulaşmamızı sağlayacak devasa bir külliyat ortaya çıkmıştır. Fakat ilmî açıdan bu problemin üstesinden gelinse de Hz. Peygambere atfedilen uydurma rivayetler aracılığıyla, bazı yanlış anlayış ve uygulamaların yayılması tamamen engellenememiştir. Toplumun kadın algısı bu problemin en çarpıcı yansıması olarak gösterilebilir. Hadis olarak sunulan bazı bilgilerle kadının toplumdaki yeri, camilere gelmesi, eğitimi gibi konularda sorunlu bir algı oluşturulmuştur. Bu algıya neden olan ya da yaygınlaşmış başka pek çok rivayeti kaynaklara başvurarak incelediğimizde, bunların, hadis âlimlerimizin ciddi tenkitlerine maruz kaldıklarını görürüz.

Sonuç olarak iki hususa dikkat etmek elzem görünmektedir: Hz. Peygamber Müslümanların hem dinî hem de kültürel hayatlarının en önemli referans kaynağıdır. Ancak onun uygulamaları arasında namazın hangi vakitlerde kılınacağı gibi kendisine tabi olmanın gerektiği, nafil ibadetler gibi tercihe bağlı ve bir yiyeceğin sevilmesi ya da sevilmemesi gibi hiçbir bağlayıcılık taşımayan hususlar vardır. Onun izinden gitmek isteyen Müslümanlara düşen, bu ayrımın farkında olmak ve başta işaret ettiğimiz taklit ederek öğrenmeden bilinçli bir şekilde örnek alma safhasına geçmeleridir. Diğer husus ise bizlerin, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in söylediklerini ve yaptıklarını rivayetler aracılığıyla öğrendiğimizi hiç unutmamızla ilgilidir. Onun örnekliliğini hayatımıza güzel bir şekilde aktarmak istiyorsak önce bilgilerimiz doğru ve sağlam olmalıdır.

Osmanlı Dinî Hayatından Bir Kesit: Buhârî Hatmi

Prof. Dr. Nesimi YAZICI
A.Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

Sözlüklerde; Örtmek, mühürlemek, bir şeyi tamamlayıp sonuna ulaştırmak gibi manaları bulunan hatm kelimesinden alınarak bir terim anlamı kazanmış olan hatim; Kur'ân-ı Kerîm'i ezber veya yüzünden, başından sonuna kadar okumaya denir.

Hatim terimi, herkesin bildiği bu anlamı yanında, bir başka anlamı da içermektedir ki, o da başta Sahih-i Buhârî olmak üzere tanınmış bazı hadis kitaplarının baştan sona okunmasına da, hatim denilmesidir.

Buhârî-i Şerîf Hatmi

Bilindiği gibi İslâm dininin ana kaynağı Kur'ân-ı Kerîm'dir. Kur'ân'ı insanlara tebliğle görevlendirilmiş olan Hz. Peygamber'in söz, fiil ve takrirleri de onun Sünnet'ini oluşturur ve bu da İslâm'ın ikinci kaynağıdır. Hz. Peygamber'in Sünnet'i, kendine özgü şartları içerisinde tespit edilmiş, nihayet kitaplarda yerini almıştır. Bu kitaplar içerisinde, en muteberleri olarak altısı üzerinde ittifak edilmiş ve bu nedenle de Kütüb-i Sitte (Altı Kitap) en tanınmış Hadis kitapları olarak kabul edilmiştir. Bunlar içerisinde en başta gelen ve en çok tasvip edileni İmam Buhârî'nin el-Câmiu's-Sahih (Sahihu'l-Buhârî)'dir.

İslâm dünyasında zaman içerisinde, bazı hadis kitapları ve bunlar arasında özellikle de Buhârî'nin el-Câmiu's-Sahih'inin bir hoca tarafından okunarak, cemaatin takip etmesi ve bu meclisin sevap kazanmak amacıyla tertip edilmesi uygulaması ortaya çıkmıştır.

Buhârî'nin Osmanlı ülkesinde özel bir yeri vardı.

Osmanlılar'da Hadis öğrenimi genel medreselerde olduğu gibi, sırf bu amaçla kurulmuş olan özel medreselerde yani daru'l-hadislerde

ve bazı defalar da kütüphanelerde gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında camilerdeki ders halkaları, tekke ve zaviyeler, vaaz ve hutbelerle çeşitli düzeylerdeki sohbet meclisleri mütehasşislar kadar sıradan insanların da hadis öğrendikleri yerler olmuştur.

Birçok vakıf içerisinde Buhârî okumak üzere tedbirler alınmıştı. Sahih-i Buhârî'nin yazma nüshalarına kütüphanelerimizde ve hala ailelerin özel kütüphanelerinde sıklıkla rastlanması, Türkler'in bu kitaba ve Hz. Peygamber'in hadislerine verdikleri önemin bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Milletimizin bu değerlendirmesinin bir sonucu olarak da, geçmiş toplumumuzda önemli bir yere sahip olan Buhârîhânlık, yani bu eseri okuma ve okutma payesi ortaya çıkmıştır. Hatta o kadar ki, Türkler arasında, bazı dönemlerde sayıları oldukça artan Buhârî Hafızları yetişmiştir. Bunlar Sahih-i Buhârî'yi baştan sona ezbere okuyabilirlerdi.

Osmanlı sultanları da kurdukları değişik amaçlı vakıflara Buhârî okutmak ve okumakla ilgili şartlar koymuşlardır. Şüphesiz bu konu, onların Hz. Peygamber'e olan sevgilerini göstermesi yanında, kendilerinin ve dönemin din anlayışlarını yansıtmaları bakımından da dikkat çekicidir. II. Abdülhamid (1876-1909) dönemine ait bir belgede hangi Osmanlı sultanlarının Buhârî okutmak (tedris) ve okumakla ilgili vakıf kurmuş olduğu gösterilmiş bulunmaktadır.

II. Abdülhamid, kendisinden önceki Osmanlı sultanları tarafından, gerek selâtin camileri (padişahlarla, şehzadeler veya sultanlar tarafından yaptırılan camiler) ve gerekse bir kısım türbelerde Buhârî-i Şerîf okunmak üzere, kendi vakıflarından yapılan görevlendirmelerin hali-hazır durumlarının tespit edilerek bildirilmesini

Sadâret'ten istemiştir. İlgisi dolayısıyla Evkaf Nezâreti'ne ulaştırılan irade üzerine, Nezâret'in Cihât Kalemi gerekli çalışmayı yapmış ve bir cetvel halinde düzenlediği rapor, Sadrazam Kâmil Paşa'nın 2 C. evvel 1303/ 25 K. sanî 1301/6-7 Şubat 1886 tarihli tezkiresiyle Padişah'a sunulmuştur.

Buna göre Buhârî-i Şerîf'le ilgili görevlendirme yapan Osmanlı sultanları; Fatih Sultan Mehmed (1451-1481), Kanunî Sultan Süleyman (1520-1566), I. Mahmud (1730-1754), II. Mahmud (1808-1839) ve Abdülmecid (1839-1861)'dir. Bunların görevlendirdikleri kişi sayısı toplam 45'tir. Fakat bunlardan yalnız biri, yani Kanunî'nin kendi camiinde görevlendirdiği dersiâmdır ve görevi Buhârî'yi tedaris yani öğretmektir. Diğerleri, anlaşıldığı kadarıyla, yalnızca kurallarına uygun olarak okumakla görevlendirilmişlerdir. Dikkat çeken bir diğer nokta ise geriye kalan 44 buhârîhândan 26'sının okuma işini cami veya müstemilâtında yaparken 18'inin türbelerde Buhârî okuyacağı ve okumakta olduğudur. Buhârî-i Şerîf türbede okunuyorsa haftada iki gün, -Cuma ve Salı günleri- sabahları okunmakta, görevli bütün buhârîhânlar okuma işine bizzat iştirak etmekte, içlerinden görevini aksatan olursa yerine başkasının vazifelendirilmesi söz konusu olmaktadır. Her defasında okuma bittiğinde içlerinden biri dua ettirmektedir. Buhârî-i Şerîf'in cami veya müstemilâtında okunması durumunda ise, farklı günler söz konusu olabilmektedir. Buna göre Nallı Mescid'de Pazartesi, Perşembe; Hırka-i Şerîf Camiinde Cuma ve Salı sabahları; Ayasofya'da yeni mahfelde her sabah; Fatih camiinde ise vakit belirtilmeksizin ayda bir hatim yapılacak şekilde Buhârî okunmaktadır. Buhârî-i Şerîf okuyanlar ayda en yükseği 150 ve en düşüğü 80 kuruş olmak üzere ücret almaktadırlar.

Görüldüğü gibi Osmanlı sultanları Buhârî-i Şerîf'in hatim edilecek tarzda okunmasına önem vermişlerdir. Belgeden anlaşılan bu hatmin, Kur'ân hatmine benzer şekilde, her bir görevlinin belirli bölümler okuması ve böylece muayyen bir süre içerisinde kitabın tamamının bitirilmesi şeklinde gerçekleştiğidir.

Osmanlılar'da Buhârî-i Şerîf hatmi törenlerine örnek olmak üzere, I. Mahmud'un 5 Mart 1750 Perşembe günü öğle namazını müteakip Fatih camiinde icra ettirdiği hatim merasimini, dönemin vekayinüvisi ve bu tören sırasında teş-

rifatçılık görevini üstlenmiş olan İzzî Süleyman Efendi (ö. 1 Nisan 1755)'nin eserinden aktarabiliriz:

“On yıl önce Ayasofya camii bitişiğinde bir kütüphane yaptırmış olan I. Mahmud, alimlerin en değerlilerinin toplanma yeri ve en güzel ilimlerin kaynağı (mecma-ı fuhûl-i ulemâ ve menba-ı ulûm-ı garrâ) olan Fatih camiinin kible tarafındaki avlusunun içerisinde ikinci bir kütüphane kurdu muştur (1156/1743). Padişah buraya diğer görevliler yanında on kişilik bir buharîhân kadrosu tayin etmiştir. Açılıştan yedi sekiz yıl sonra sözünü ettiğimiz Buhârî-i Şerîf hatmi töreni, 26 R. evvel 1163/5 Mart 1750 Perşembe günü I. Mahmud yanında, başta Sadrazam Emin Mehmed Paşa, Şeyhülislâm Mehmed Said Efendi, Kaptanıderya Şehsuvar-zâde es-Seyyid Mustafa Paşa, Anadolu ve Rumeli kazaskerleri, Yeniçeri ağası, Defterdar olmak üzere diğer memurlarla tabîi olarak hazır bulunan halkın da iştirakiyle gerçekleştirilmiştir. Önce öğle namazı kılınmış, sonra kütüphanenin önüne gelinmiş burada vüzerâ, ulemâ, ricâl her biri mertebelerine göre belirlenmiş yerlerine oturmuşlardır. Bu sırada od ve anber kokuları etrafı sarmıştır. Buhârîhânlar bir halka oluşturmuş ve merasim sırasında okumak için bıraktıkları Buhârî-i Şerîf'in son kısmını da okuyarak hatmi tamamlamışlardır. Bundan sonra önce Fatih camii şeyhi Abdülhalim Efendi, ondan sonra da Reîsü'l-Muhaddisîn olan efendi birer dua yapmışlar, camiye tamamıyla doldurmuş bulunan cemaat bu dualara gönülden gelen duygulu âminlerle mukabele etmişlerdir. Daha sonra Abdülhalim Efendi kürsüye çıkmış ve içinde bulunulan duruma uygun bir hadis okuyarak, çok tatlı bir anlatımla, açıklamalarda bulunmuştur. Cemaat bu kısa vaazdan o kadar hoşnut olmuş ve etkilenmiştir ki, kalplere dolan o manevî hazzı ve heyecanı tarif etmek mümkün değildir.

Tören Padişah'ın ayrılmasıyla son bulmuştur. Sadrazam ise bir miktar beklemiş, huzuruna gelen kütüphanenin vakıf mütevellisi ve haremeyn muhasebecisi olan Derviş Mustafa Efendi'ye, kürsü şeyhi Abdülhalim Efendi'ye, serdefter-i buhârîhân ve cami hatibinin her birine mertebelerine göre samur kürkler giydirmiş, ayrıca hem bunlara ve hem de buhârîhânlara, vakfın diğer görevlilerine içinde altın paralar bulunan keseler vermiştir. Böylece görevlileri sevindirerek onların hayır dualarını almış, çev-

renin fakir ve güçsüzlerini de unutmamış, onlara da bol miktarda paralar dağıtmıştır.”

Anlaşılan o ki I. Mahmud, Buharî-i Şerîf hatmine büyük önem veriyordu. Nitekim İzzî Efendi'nin “Hatm-i Buharî-i şerîf der-cami-i latîf Ebu'l-Feth Sultan Mehmed Han ve teşrif-i padişah-ı devrân der-ân encümen-i mağfîret-nişan” başlığı altında anlattığı Fatih camii haziresindeki bu kütüphane kadrosunda on kişilik bir buhârî-hânlar grubu ve Buharî hatmine yer verdiği gibi, daha önce Ayasofya camii bitişiğinde yaptırdığı kütüphanede de benzer bir uygulama gerçekleştirmişti. Dönemin vakayinüvisinin eserinde bu kütüphane kadrosu ve açılış töreni ile ilgili bilgi verilirken Buharî-i Şerîf kıraatine özellikle dikkat çekilmektedir. Buna göre Ayasofya Kütüphanesi'nde de on kişilik bir buhârîhân grubu görev yapmaktadır. Bunlar her gün kuşluk vaktinde Buharî-i Şerîf okuyacaklar ve her ayın ilk gününde hatim tamamlanacaktır. Nitekim 24 Muharrem 1153/21 Nisan 1740 Perşembe günü açılış yapılan bu kütüphanede, açılıştaki ve daha sonrasında belirlenen esaslar çerçevesinde Buharî hatmi yapılmış ve bazı hatimlerde padişah da hazır bulunmuştu.

Osmanlı ülkesinde Buharî hatmi yalnızca padişahların kurdukları vakıflar eliyle gerçekleştiriliyor değildi. Onun geniş halk tabakaları tarafından ne oranda benimsenmiş olduğunun bir göstergesi olarak Osman Nuri (Engin)'in meşhur eseri Mecelle-i Umur-ı Belediye'deki bir kaydı hatırlamamız yerinde olacaktır. Buna göre İstanbul'daki Hallac esnafı Orta Sandığı'ndan 1289 Kasımından 1290 Kasımına kadar (8 Kasım 1873-7 Kasım 1874) geçen bir sene süre içerisinde, Buharî ve Şifa-ı Şerîf okutulması ve devir-hanlık ücreti olarak 350 kuruşluk bir ödeme yapılmıştır. Bazı felaketlerden kurtulma ve orduların zafere ulaşması için harp dönemlerinde halkın geniş biçimde iştirakiyle Buharî-i Şerîf hatimleri yapılırdı. Bu hatimler dua niyetine okumak ve takip etmek tarzında yapıldığı gibi, doğrudan doğruya hadislerin öğrenilmesine ve öğretilmesine yönelik olarak da yapılabilirdi. Nitekim Derviş Mehmed Paşa, Burdur'da kurduğu Kütüphanesi'nin vakfiyesine (1818) hafız-ı kütüplerin hergün Buharî-i Şerîf okuma ve okutmaları hükmünü koymuştu.

Osmanlı son dönemi ile Cumhuriyet'e intikal sırasında, Buharî-i Şerîf hatimleri yapıldığını

görüyoruz. Nitekim Balkan Savaşları sırasında Ezher Şeyhi, Osmanlı ordularının zafer kazanmasını niyaz etmek akmacıyla, ileri gelen âlimlerin kableye yönelik olarak Sahih-i Buharî okumalarını istemişti.

Sakarya Meydan Muharebesi sırasında da Atatürk'ün emriyle Libyalı Şeyh Ahmed es-Sunûsî tarafından Buharî hatmi yapılmıştır.

Tarihimizde Buharî-i Şerîf hatmi denildiğinde, unutulmaması gerekenlerden biri de, devletimizin kurucusu Kemal Atatürk'ün BMM'nin 23 Nisan 1920'deki açılışı öncesi Kur'ân-ı Kerîm'le birlikte Buharî hatimlerinin de indirilmesini istemiş ve bunun yapılmış olmasıdır.

Sonuç olarak Osmanlı döneminde Kur'ân-ı Kerîm hatimleri yanında İslâm'ın ikinci kaynağı hadislerin okunmasına da büyük önem verildiği tespit edilmektedir. Bu münasebetle genel medreseler yanında Dâru'l-Kurrâlar'ı ve Hadis öğretimine tahsis edilmiş Dâru'l-Hadis adı altındaki özel medreseleri öncelikle hatırlamamız mümkündür. Bu örgün eğitim kurumları yanında camilerde Hadis halkaları oluşturulmuş ve buralarda da, bu sahada yetişmiş elemanlar, dersiâmlar ders vermişlerdir. Belirli bir düzen içerisinde yürütülen bu derslere medrese öğrencileri devam edebildikleri gibi, camiye gelen herkes katılabiliyordu.

Hız. Peygamber'in hadislerinin okunması ve dinlenmesinin de insanımıza, manasını anlamamış bile olsalar, Rahmet Nebisi'nin yolunda oldukları hissini verdiği açıktır. I. Mahmud örneğinde olduğu gibi Osmanlı padişahları, Hadis okumanın gerçek değerini bilmiş ve bunun için kütüphaneler ve diğer bir kısım ilim kurumları oluşturmuş, bunun yanında toplumun Hız. Peygamber'e olan sevgi ve bağlılığında onunla aynı çizgide buluşma hedefine yönelik olarak da, Buharî hatmine kadrolar tahsis etmiş, imkânlar ayırmışlar ve kendileri de bu törenlerde bizzat bulunmaya gayret sarf etmişlerdir. M. Kemal'in, Büyük Millet Meclisi'nin açılışı öncesindeki kritik günlerde, Kur'ân hatmi yanında Buharî hatmi de yaptırmış ve bu faaliyete bütün ülke çapında en geniş katılımın sağlanması için her türlü çabanın gösterilmesini istemiş olmasını da, benzer bir kanaatin ürünü şeklinde değerlendirmemiz mümkündür. (Bu makale, Türk Yurdu, c. XIX-XX, S. 148-149 (Ankara, Aralık 1999),s. 347-355'de geniş olarak yayınlanmıştır.)

Etik ve Estetik Açından Hz. Peygamberin Söz ve Davranışları

Prof. Dr. Hayrani ALTINTAŞ

A.Ü. İlahiyat Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

Konuya, Necip Fazıl Kısakürek'in Peygamberimizin güzelliğini terennüm eden Davetiye adlı şiiriyle başlamak en güzel iştir. Çünkü güzeli anlatırken güzel bir şiirle başlamak, esasa ait bir eylemdir.

Davetiye

Telli pullu, anlı şanlı bir gelin;
Aynalar, gelin!
Bir güzel ki, en güzeli güzelin;
Gönüller, gelin!
Sonsuz gerçek, habercisi ezelin;
Kitaplar, gelin!
Ey karanlık, gelmektedir ecelin;
Işıklar, gelin!
Toplanın hep, derlenin hep düzelin;
Yığınlar, gelin!

En güzeli, en güzeli, güzelin;
Habercisi, habercisi, ezelin;
Tellerinde şafak söken bir gelin;
Anneler, babalar, çocuklar, gelin!..

Şimdi bu güzelin yani Hz. Peygamberin **Estetik (Fizyolojik) Güzelliğinden** birkaç cümle ile söz edelim:

Onun yüzü, gerçekten çok güzel, ayın on dördü gibi, hilal kaşlı, uzun kirpikli, nurlu bir yüz.

Kara, iri, akında az kırmızılık olan gözleri, uzaktan görürdü. Estetik anlamda güzel olan çehreye ahenk katardı.

Değirmi çehredeki dişleri, inci gibi parlaklığıyla gözleri alırdı. Bakımlı bu dişler, sıhhatin timsali gibi dururlardı. Dişlerini daima fırçalardı.

Güzel yüzü çevreleyen siyah saçları, ne düz ne de kıvırcıktı. Bunu tamamlayan sakalı, sık ve tam bir sakaldı.

Vücudunu kaplayan cildi, beyaz, kokulu ve ipek yumuşaklığındaydı.

Güzelliğinin ahengini temin eden organları, yüce Allah'ın yarattığı ölçüler içinde Altın Oran'ı gösterir tarzda, mütenasipti. Omuzları geniş, bedeni şişman değildi.

İşitmesi kuvvetli ve hassastı. Bunun için uzaktan işitirdi.

Hızlı ve sâkin yürür, telaşsız tavır gösterirdi.

Yüzünde nur, sözünde letafet vardı. Güler yüzlü olduğunda onda haşinlik yoktu. Görenler onu hemen severdi. Evden çıkarken taranır, çıkmadan önce aynaya bakardı. Daima güzel koku sürünürdü. Çok olgun bir estetik zevke sahipti.

Hz. Peygamberin güzel yüzünü ve davranışlarını anlatan levha halinde yazılmış **Hilyeler ve Şemâil**'ler, İslam dünyasının her tarafında duvarları süsler. Türklerdeki Peygamber sevgisini dile getiren şiirler ve hilyeler içinde, Şâir Hakanî Mehmet Bey tarafında 1007'de yazılmış olan, Hilye en güzellerinden biri ve en meşhurdur.

Sevgili Peygamberimiz, "*Hilyemi Gören Beni Görmüş Gibidir*". Dediği için onu her an görme emelinde olan Türk halkı, evlerinde ve camilerinde Hilyeleri daima asılı tutar. Bu hilyeler, Hz. Ali ve Enes b. Malik gibi ilk Müslümanların anlatımlarıyla şekillenir.

Hilyeden örnek vermek gerekirse şu birkaç beyit kâfidir:

*İttifâk etti bu ma'nada ümem
Ezherü'l levn idi fahr-i âlem*

(Efendimizi gören ümmeti ittifak etmişlerdir ki, Onun yüzü nurlu idi.)

*Yüzünün hâlis idi ağı katı
Rûhları saf idi Sâfî sîfâtı*

(Yüzünün nuru hâlis beyaz; yanakları da saf ve berrak idi. Bu safiyet dolayısıyla ona "Safi" diye sıfat konulmuştu.)

*Reng-i rûy-i gül ile yek-dil idi
Gül gibi kırmızıya mâil idi*

(Yüzünün rengi gül pembesi ile tartılırdı ve yanakları gül gibi kırmızıya çalardı.)

Hz. Peygamberin güzelliğinin Estetik Temeli:

Sevgili Peygamberimiz bir hadisi şerifinde, “Allah güzeldir, güzeli sever,” demiştir. Bu ifade, onun etik ve estetik açıdan güzel yaratılmış olduğunun ve düşünce, söz ve davranışta en güzeli yaşadığının ispatı konusundadır.

“Allah her şeyde ihsanı (nitelikçe güzellik ve zarafeti) emretti.” Hadisi de aynı manada, onun her davranışının estetik güzelliğe uygun bulunduğunu gösterir.

Namaz ve abdestin güzellik için olduğunu ifade eder ve kendini güzelleştirmek için daima namaz kıları.

Esasen Kur’ân’daki ayetler, yaratılışın güzelliğine işaret eder:

“Allah, yarattığı her şeyi güzel Yaratandır.” (Secde,8),

“Yaratıcıların en güzeli olan Allah ne uludur.” (Mü’minun, 15),

“O, var eden, güzel yaratan, yarattıklarına şekil veren, en güzel adlar kendisinin olan Allah’tır.” (Haşr, 24),

İnsanı en güzel şekilde yarattık.” (Tin, 4),

gibi ayetler, yaratılışın ve Yaratan’ın güzelliğine işaret etmektedir.

Hz. Peygamber (s.a.v.)’in etik yönden güzel

yaratıldığını belirten “Onda sizin için takip edilecek güzel bir örnek vardır.” (Ahzab, 21) ayeti, insan defilesinde ek modelin o olduğuna işaret etmektedir.

“Eğer Allah’ı seviyorsanız beni takip ediniz...” (Âl-i İmran, 31) ayeti kerimesi de, bu modelin insanda şekillenmiş numunesinin Peygamberde olduğunu bildirmektedir.

Hz. Peygamberde Estetik Görünüm:

O, estetik bir zevk sahibi idi. Her şeyin güzel olmasını isterdi. Bir gün bir cenazeye gitti. Kazılmış mezar yamuktu. Hemen yanındakilere emir vererek mezarın düzeltilmesini istedi. Yanındakiler,

-Ya Resûlullah ölü mezarın yamuk olmasından bir şey anlar mı? diye sorunca Hz. Peygamber (s.a.v.),

- Ölü bu yamuk mezardan bir şey anlamaz, ama burada bulunanların gözleri rahatsız olur. Diyerek mezarın düzeltilmesini istedi.

Bir gün huzuruna saç sakalı birbirine karışmış, korkunç görünümlü biri geldi. Hz. Peygamber huzurdan çıkmasını istedi. Adam çıktı ve çevresindekilere,

- Allah’ın Resûlü beni niye çıkardı? Diye sordu. Peygamberin arkadaşları,

- Üstün başın perişan, Saçın sakalın birbirine karışmış. Bunları düzelt dediler. Adam, üstünü başını düzeltti. Saçını sakalını taradı. Sonra Peygamberin huzuruna girdi. Bu kere Allah’ın elçisi,

- Bu halin, demin şeytana benzer halinden daha

güzel. Diyerek estetik güzelliğin önemine işaret etti.

Bir keresinde, savaş sırasında saf halindeki insanlardan biri ileri çıkmıştı. Hz. Peygamber (s.a.v.),

- *Karnımı içeri al*, dedi. Böylece safın düzgünlüğünü temin etti.

Hz. Peygamberin Etik Güzelliği:

Allah, onu, tabiatı ve ahlaki niteliklerinde mükemmel yaratmıştı. Hz. Ayşe: *“Onun ahlaki Kur’ân idi. O, Kur’ân nasıl idiye, öyleydi. Kur’ân neye öfkelenirse o da, ona kızardı.”* Dedi.

Allah peygamberin saygınlığını yüceltmiş, ona, erdemler, güzel nitelikler ve ayrıcalıklar bahşetmiştir.

Doğru sözlü, cömert, şefkatli, hanımlarına nazik, merhametliydi.

Sözünde durur, ikramı severdi. Dost canlısı, kibar, mütebessim, yumuşak ifadeliydi. Mizahı da vardı. Bir gün bir yaşlı kadın, *yaşlı kadınlar Cennete girecek mi?* Diye sorunca O da, latife olarak, *“Hayır”* dedi. Yaşlı kadın çok üzüldü. Hz. Peygamber, *“Bütün kadınlar olgun yaşta olacaklar, sen de Cennette bundan daha genç olacaksın.”* Diyerek gönlünü aldı.

Kimseyi bıktırmazdı. Bir güzel sözü şöyle dir: *Seyrek ziyaret et ki, daha çok sevilesin.* Daima düşünürdü. Az dinlenir, çok çalışırdı. Uzun süre susar, sebepsiz konuşmazdı. Besmeleyle başlar. Konuşması veciz (ne çok kısa ne çok uzun), nezaket sahibi.

Hiçbir şeyde eksiklik bulmazdı. Önce tedbir alın, sonra tevekkül edin derdi. Bilgiye önem verir, *“Allah’ım! Benim bilgimi artır.”* Diye dua ederdi. Dengeli ve nazikti. Dostlarını sever onlara cömertçe davranırdı. Güzel söz söylerdi. Zengin değildi. Onun halini gören Hz. Ömer gözyaşları döktü. Diğer krallar lüks içinde yaşarken senin durumun ne kadar güzel dedi. Yoksuldu, ama daima şükrederdi. Tok değildi, daima aç olurdu. Açlığını gidermek için karnına taş bağlardı. Hiçbir lüksü yoktu. Mütevazı idi. Fakirlik övüncümdür (*El-fakru fahri*) derdi. Çünkü insan fakir, Allah zengindir. Daima şükür ederdi. Çocukları sever, onların başlarını okşardı.

Hayvanları da çok severdi. Aç ve susuz bir köpeğe su veren kadının Cennetlik olduğunu söylemişti. Bir kedi yanında cübbesinin üzerinde uyumuştur. Namaz vakti geldi. Namaza giderken kedi uyanmasını diye cübbesinin kolunu kesti.

Eşlerine sevgisi tamdı *“Hayırlınız, hanımlara hayırlı olandır”*, demişti.

Annelere sevgi gösterilmesini isterdi. Sabırlı, doğru sözlüydü. Murakabe halindeydi. Takva sahibiydi. Hayırlı işler yapar ve yapılmasını tavsiye ederdi. İbadette orta yol tutulmasını tavsiye ederdi. İyilik yapmayı söyler, haksızlığın haram olduğunu ifade ederdi. Kız çocuklarının hakkına riayet edilmesini, kadımlara ve aileye iyilikte bulunmayı belirtirdi. Allah için sevmeyi, ümitvâr olmayı, sade yaşamayı, kanaatkârlığı, keremi ve cömertliği tavsiye ederdi.

Velhasıl o, her yönden güzel insandı.

Bir Günde Üç Güzellik

Bazen güzelliklerin iç içe olduğu ya da ard arda geldiği günler yaşanır. Sevinçler çoğalır, mutluluklar artar. Cuma ile Bayramın aynı güne tevafuk etmesi, anneler günü ile anne olmanın ya da babalar günü ile baba olmanın aynı güne denk gelmesi gibi. Böylesi güzelliklerin bir arada bulunması ya da bir birini izleyerek ard arda gelmesi, mutlulukların doruk noktaya ermesine ve yoğun duyguların yaşanmasına yol açar.

1 Mayıs 2014 Perşembe günü de böyle birden fazla güzelliğin bir araya geldiği önemli bir gündü. Eskişehir Yunus Emre Kültür ve Sanat Haftası'nın başladığı bugün, aynı zamanda ülke genelinde etkinliklere sahne olan Emek ve Dayanışma günü idi. Öte yandan bugünü ertesi güne bağlayan gece Regaib Kandili idi.

İnsanların buluşup bir araya gelmesine vesile olan bu üç birleştirici güzelliği değerlendirip bir günde üç hizmeti gerçekleştirmeyi programına alan YOYAV, emeği ve alın teri ile ülke kalkınmasına katkıda bulunan rahmetli dostu Ali İpek'i ebediyete intikalinin 17. yıldönümü dolayısıyla ruhuna ithafen okuttuğu hatm-i şerifle anarak rahmet ve mağfiret niyazında bulundu.

Bugün başlayan Eskişehir Yunus Emre Kültür ve Sanat Haftası dolayısıyla da 6 Mayıs 2014

Salı günü, Eskişehir'in Mihaliççık İlçesi'nin Yunus Emre Beldesi'nde medfûn olan Yunus Emre'yi ziyaret için üç otobüs dolusu YOYAV yolcusu ile bir ziyaret programı tertiplendi.

31 Nisan 2014 Çarşamba günü başlayan üç ayların ilki olan Receb-i şerifin ilk Cuma gecesi kutlanan Regaib Kandili dolayısıyla da 1 Mayıs 2014 Perşembe günü öğle namazını müteakip bir kandil programı düzenledi. Saat 13.30'da YOYAV Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen bu program, Kur'ân-ı Kerîm tilâveti ve okunan hatm-i şeriflerin hatim duası ile başladı.

Hatm-i şeriflerin sevabını, YOYAV dostlarından 17 yıl önce böyle bir 1 Mayıs günü ruhunu Rahmân'a teslim ederek ebediyete göçen Ali İpek başta olmak üzere bugüne kadar vefat eden diğer YOYAV'lılarla dostlarının ruhlarına armağan eden YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, toplantıya katılan vefakâr YOYAV'lılara takdir ve teşekkürlerini iletip dostluklarının devamlı ve kardeşliklerinin kıvamlı olmasını dilediği konuşmasında şu cümlelere yer verdi:

"Kıymetli konuklar, değerli dostlar, sevgili kardeşlerim, basınımızın güzîde temsilcileri!

Üç ayların ilki olan Receb-i şerifi idrâk etmenin ve onun ilk Cuma gecesinde kutlanan

Regaib Kandilinin eşliğine gelmenin sevinç ve saadeti içinde gerçekleştirdiğimiz bu hatm-i şerif duası ile Regaib Kandili programında siz kıymetli konuklarımızla bir araya gelmenin haz ve huzuru içinde hepimize hürmet ve muhabbetlerimizi arz ederek hoş geldiniz diyor, kelâma geçmeden önce yüce heyetinizi en içten ve samîmî duygularımızla selamlıyorum.

Yüce Rabbimizin selâm ism-i şerifinin esenliğinde olup, rahmetine daldırdığı ve Cennetine aldirdığı mutlu ve bahtiyar kullarından olmamız temennisi ile sözlerime başlarken, kandiller geçidi, maneviyât mevsimi ve ibadet iklimi olan üç ayları ibadet, ta'ât, iyilik ve güzelliklerle geçirerek Allah Teâlâ'nın sevdiği, sevdirdiği ve sevindirdiği müstesnâ Müslümanlardan olmamızı niyaz ediyorum.

Malumunuz olduğu üzere merhametini kullarından esirgemeyen Allah Teâlâ, kullarının da merhametlerini hem cinsleri ile diğer yaratıklardan esirgememelerini istemiştir. Kutsal Kitabımız Kur'ân-ı Kerim'in En'am Suresi'nin 12. ve 54. ayetlerinde merhamet etmeyi kendisine yazdığını beyan buyuran Allah Teâlâ, Araf Suresi'nin 156. ayetinde: "... Rahmetim ise her şeyi kuşatır. Onu, sakınanlara, zekâtı verenlere ve ayetlerimize inananlara yazacağım." buyurmuştur.

Gafir (Mümin) Suresi'nin 7. ayetinde ise arşı yüklenen ve onu tavaf eden meleklerin, müminlerin bağışlanmasını dileyerek: "... Ey Rabbimiz! Senin rahmet ve ilmin her şeyi kuşatmıştır. O halde tevbe eden ve Senin yolunda gidenleri bağışla. Onları cehennem azabından koru." dedikleri dikkatimize getirilmiştir.

Merhameti meziyet edinmeleri gereken Müslümanların bazı önemli özelliklerinin anlatıldığı Fetih Suresi'nin 29. ayetinde: "Muhammed Allah'ın elçisidir. Beraberinde bulunanlar kâfirlere karşı çetin ve kendi aralarında merhametlidirler." buyurulmuştur.

Âlemlere rahmet olarak gönderilen sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) de insanların birbirine şefkatli ve merhametli olmalarını tavsiye ve telkin eden hadis-i şeriflerinden birinde: "Merhamet edenlere Rahmân (olan Allah) merhamet eder." buyurmuştur. Bir diğerinde de: "Yerdekilere merhamet ediniz ki, göktekiler de size merhamet etsin." buyurmuştur.

Mealleri arz edilen hadis-i şeriflerin ince-

Dr. İbrahim Ateş

lendiğinde de anlaşılacağı üzere rahmet-i Rahmân'a ve merhamet-i Mennân'a mazhar olmak için, merhametli olmak, her canlıya merhametle muamelede bulunmak, haksız hareketlerden ve her türlü katlıklardan kaçınmak gerekir.

Merhamet dileyen merhametli olmalı, bağışlanmayı isteyen de bağışlama cihetine gitmelidir. Bu bakımdan herkes Hz. Peygamber (s.a.v.)'in: "Merhamet etmeyene merhamet edilmez." mealindeki uyarısına kulak asmalı, Allah'ın kullarına acımalı ki, acımanlardan olmalı. Özellikle aç ve muhtaç olanlarla haksızlığa uğrayanlara, hasta olanlara, halsiz kalanlara, düşkünlere, darda ve zorda kalanlara kanat gerip, onları görüp gözetenlerden olmalıdır. Bir hadis-i kudsîde: "Ben gönlü kırıkların yanıdayım." buyuran Allah Teâlâ'ya yâr ve yakın olmak için yoksul, yorgun, yatalak ve bakıma muhtaç olan insanların yanında ve yakınında olmaya çalışmalıdır.

Din büyükleri buyuruyor ki: "İnsanlara hem iyilik etmeli, hem vermeli, yani cömert davranmalı. İyilik yapmayı ve vermeyi o kadar çok sevmeli ki; iyilik yaptığı zaman, iyilik gören kişiden daha fazla sevinmeli. Ama bu bir seferlik değil, hayat tarzı olmalı."

Abdülkadir-i Geylânî hazretleri buyuruyor ki: "100 deve yükü altınım olsa, sabaha bir tane kalmaz, hepsini dağıttım. Açları doyurur, fakirleri sevindirirdim..."

Fakir, sâlih bir adamla onun sâliha bir hanımı varmış. Kadıncağız yün eğirir, kocası da onu pazarda satar, akşama onun parasıyla eve ekmek alır, böyle geçinip giderlermiş...

Bir gün adam yine iplikleri satmış. Akşama gelirken bir kimsenin, birini ayaklarının altına alıp fena halde dövdüğünü görünce koşmuş yanlarına, “Burada neler oluyor böyle?” diye.

Üstteki adam “Bunun bana borcu var, ödemiyor. Onun için dövüyorum” demiş. Fakir zât “Onun borcu ne kadarsa ben vereyim, al cebimdeki bütün para bu, yeter mi?” demiş. Adam da, “Eh, yetmez ama idare eder” demiş...

Adam parasız eve dönmüş... Hanımına olayı anlatmış. Hanımı da “Sen hayırlı bir iş yapmışsın bey, üzülme” demiş...

O gece aç yatmışlar. Ertesi gün adam yine iplikleri alıp çıkıyor pazara, ama müşteri yok. Gezmiş dolaşmış artık akşam olmuş. Çaresiz evine dönerken elinde irice bir balıkla giden birini görmüş. Adam demiş ki; “Bugün akşama kadar gezdim ama bu balığı satamadım. Ha, hanım da benden yün iplik istemişti, sende var galiba” demiş. O da “var” deyince, bunlar balıkla yün iplikleri takas etmişler...

Adamcağız eve gelince hanımına, “Bugün para kazanamadık ama en azından karnımızı doyuracak bir balık aldım. Pişir de yiyelim” diyor. Kadıncağız balığı temizlerken içinden bir kese altın çıkmaz mı? İki de seviniyorlar tabii...

Artık tam zengin olduk derken, balığı satan adam geliyor ve diyor ki:

“Ben alışverişten vazgeçtim arkadaş. Al ipliklerini ver balığımı...” Adamcağız “Tamam da, biz balığı pişirip yedik, dolayısıyla onu midemden çıkaramam. Ama içinden çıkan altınları vereyim al git” diyor. İşte o an balıkçı, gerçek kimliğini açıklıyor ve diyor ki:

“Ben bir meleşim. Beni Allah Teâlâ gönderdi. Senin borcu olan o adama yaptığım iyilik Cenab-ı Hakkın çok hoşuna gitti. Seni imtihana tâbi tuttu. Hem fakirlik, hem zenginlik imtihanını kazandın. O altınlar senindir, güle güle harca.”

Rahmet yağmurunun âlem-i İslam üzerine sağanak hâlinde yağacağına inandığımız mübarek Regaib gecesinde Allah Teâlâ'nın rahmetine mazhar olabilmemiz için, merhameti meziyet edinmeli, çevremizdeki merhamete muhtaç olan herkese ve her şeye rahmet nazarı ile bakmalı ve onlara bu anlayışla yaklaşmalıyız.

Tabii merhametli olmak deyince, sadece aç ve muhtaçlarla borçlulara karşı merhametli

olmak anlaşılmalıdır. Onlarla birlikte ilgi, bilgi, destek, sevgi, şefkat ve bakıma muhtaç olan herkese ve her şeye merhametli davranmak anlaşılmalıdır. Bu cümleden olarak büyüklerimize hürmeti ve küçüklerimize merhameti aslâ unutmamalıyız. Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'in: “Küçüklerimize merhamet etmeyen ve büyüklerimize saygı göstermeyen bizden değildir.” mealindeki uyarısını kulağımıza küpe edinmeliyiz. Bilhassa İsra Suresi'nin, ebeveynimize ihsân ve ikramı emreden:

“Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi, ana-babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, kendilerine ‘öf!’ bile deme; onları azarlama; ikisine de güzel söz söyle. Onları esirgeyerek alçak gönüllülükle üzerlerine kanat ger ve: ‘Rabbim! Küçüklüğümde onlar beni nasıl yetiştirmişlerse, şimdi de sen onlara (öyle) merhamet et!’ diyerek dua et.” mealindeki 23-24. ayetlerini devamlı bir şekilde dikkatle ve dirayetle okuyup onlara karşı sürekli saygılı ve hürmetkâr olmanın gayreti içinde olmalıyız.

Yakınlarımız ve yaşlılarımızla dul ve yetimlerimiz, şehit ailelerimiz ve gazilerimize de şefkat kanadımızı gerip ihtiyaçlarını karşılamaya katkıda bulunmamız da İslamî vecibelerimiz ve insanî vazifelerimizdendir. Dolayısıyla onları da ihmal etmeyip, dostça dayanışma ve kardeşçe kaynaşma içinde olmamız icap eder.

Bu arada inşaallah önümüzdeki 6 Mayıs 2014 Salı günü ziyaret edeceğimiz mana büyüklerimizden olan Şeyh Edebâli Hazretlerinin, Osmanlı Devleti'nin kurucusu ve damadı Osman Gazi'ye verdiği öğütleri cümlesinden olarak:

“Ey Oğul! Üç kişiye acı: Cahil arasındaki âlime, zenginken fakir düşene, hatırlı iken itibarını kaybedene.” diye ifade ettiği üç kesimden kimselere de merhametle muameleyi görev bilmeliyiz.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerimi noktalarken, birkaç saat sonra bir kere daha idrâk etme bahtiyarlığına ereceğimiz Regaib Kandilinizi gönülden kutluyor, bu geceyi çok iyi değerlendirerek güzel bir başlangıç yapacağımız üç ayların bütün İslam âlemi için hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, bizleri de dualarınıza dâhil etmeniz dileğiyle hepimizi hürmet ve muhabbetle selamlıyorum.”

Kilis'te Bahar Birlikteliği

10 yıldır Mayıs ayının ilk on gününde Kilis'in üst düzey yöneticileri ile yetiştirdiği seçkin simaları bir araya getirip estirdiği dostluk ve kardeşlik havasını birlikte teneffüs edip hasret gidermelerine imkân sağlayan YOYAV Kilis Şubesi geleneği bozmadı. Özlenen ve iştiyakla beklenen bahar birlikteliklerinin 11.sini 8 Mayıs 2014 Perşembe günü, Yavaşcazade Kültür Merkezi'nde düzenlediği görkemli bir törenle gerçekleştirdi.

YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş ve bazı yerel yöneticilerle çok sayıda davetlinin katılımıyla gerçekleştirilen tören, katılanların takdirini topladı.

YOYAV Kilis Şubesi kursiyerlerinin dönem sonu düzenledikleri sergi ile geleneksel YOYAV kermesinin 11.sinin açılışının da yapıldığı törende değerli düşünceler dile getirildi. Şube Başkanı M.

Yılmaz Patlakoğlu'nun, Şube faaliyetlerini içeren selamlama konuşmasından sonra YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş ve Kilis Belediye Başkanı Hasan Kara birer konuşma yaparak günün anlam ve önemi ile ilgili duygu ve düşüncelerini dile getirdiler. YOYAV'ın örnek hizmetlerinden övgü ile söz eden Belediye Başkanı Hasan Kara, Vakfın gerçekleştirdiği hayrî, sosyal ve kültürel faaliyetlerin göğüs kabartıcı nitelikte olup yönetenleri, çalışanları ve katkıda bulunan dostları için alın akı hüviyetinde olduğuna dikkat çekerek böyle bir toplantıda bulunmaktan duyduğu memnuniyeti ifade ederek ilgililere takdir ve teşekkürlerini ilettiler.

Hasan Kara, YOYAV'ın başarılı hizmetlere imza attığını ifade ederek: "... Belediye olarak her zaman YOYAV'ın emrinde olacağız. Bize düşen ne var ise yapmaya hazırız. YOYAV gibi güçlü ku-

Toplantının tertiplendiği Yavaşcazade Kültür Merkezi avlusundan bir görüntü.

Belediye Başkanı Hasan Kara ve YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, hayırsever Hayriye Kadioğlu ile birarada.

YOYAV Kilis Şube Başkanı M. Yılmaz Patlakoğlu konuşmasını yaparken.

YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, kermes öncesi konuşmasını yaparken.

Belediye Başkanı Hasan Kara, kermes öncesi konuşmasını yaparken.

Dr. Ateş, Belediye Başkanı Hasan Kara'ya son yayınladığı "Büyüklerden Öğütler, Özlü Sözler ve Yaşayış" adlı kitaplarını içeren bir paket takdim etti.

ruluşlara ihtiyacımız var. Emegi geçen ve katkıları olan herkese şükranlarımı sunuyorum." dedi.

YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş de yaptığı konuşmada şu cümlelere yer verdi:

"Sayın Belediye Başkanım, saygıdeğer konuklar, değerli dostlar, sevgili kardeşlerim, basınıımızın güzide temsilcileri!

Kilis Şubemizin düzenlediği 11. YOYAV Kermesi dolayısıyla baharda birliktelik toplantılarından birinde daha siz kıymetli konuklarımızla bir araya gelmenin sevinç ve saadeti içinde seçkin heyetinizi en içten ve samimî duygularımızla selamlıyor, şerefli varlığınızla toplantımızı taçlandırmanızın haz ve huzuru içinde hepinize hürmet ve muhabbetlerimizi arz ederek hoş geldiniz diyorum.

Kilisimizin kalbi niteliğindeki müstesnâ mekânlardan biri olan Yavaşcazade Kültür Merkezi'nin avlusunda estirilen asâlet, ferâgat, fazîlet, ma'rifet, hamiyet, hayır ve hasenât havasını sizlerle birlikte teneffüs etmenin mutluluğu içinde sözlerime başlarken, burada bu ve benzeri hizmet-

Kermesin kurdelaşı Belediye Başkanı Hasan Kara, YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, Kilis İl Müftü Vekili Mübarek Çelik ve YOYAV Kilis Şube Başkanı M. Yılmaz Patlakoğlu tarafından kesildi.

Hasan Kara, Dr. İbrahim Ateş ve Mustafa Çelik, kermes reyonlarının birinde.

Kermese basın yoğun ilgi gösterdi.

Hasan Kara ve Dr. İbrahim Ateş, kermesi hazırlayan bayanlardan ikisi ile birarada.

Kermesi hazırlayan bayanlardan biri, Hasan Kara, Dr. İbrahim Ateş ve M. Yılmaz Patlakoğlu'na kermesle ilgili bilgi verirken.

lerin gerçekleştirilmesine vesile olan saygı değer Yavaşca ailesi ile Vakfımızın hizmetlerine kıymetli katkılarda bulunan Kadioğlu ve Topçuoğlu ailelerinin ebediyete göçen büyüklerine Allah'tan rahmet ve mağfiret diliyor, ruhlarının şâd, mekânlarının Cennet ve makamlarının yüce olmasını niyaz ediyorum.

Kıymetli konuklar!

Temelinde Allah rızası, hayır duygusu, insan ve yurt sevgisi olan YOYAV, devletin yanında, milletin emrinde ve yoksulların hizmetinde olan vefakâr bir vakıftır. Kurulduğu günden bu yana davasına destek veren dostlarından rahmet-i Rahmân'a intikal edenleri minnet, mağfiret ve şükranla anarak ruhlarına rahmet dileğindedir.

Yoksulluk, insanların en eski, en acımasız ve en sinsi düşmanıdır. Aslâ ihmale gelmeyen, sürekli fırsat kollayan, uygun zaman ve zemini bulunca ortaya çıkan, başı kesilse bile yeniden yeşeren büyük bir felaket faktörüdür. Aslâ unutulmaması ve devamlı önlem alınması gereken bu düşman, trmanış ve tahribatını sürdürmekte, giderek gem

almaz hâle gelmekte ve kısılcacına aldığı insanlara hayatı zindan etmektedir. Sahipsiz ve savunmasız olan her yerde yerleşip yeşermekte ve ayırık otu gibi kök salıp çevresindekilere hayat hakkı tanımamaktadır. Varlıklı-varlıksız ayrımı gözetmeyip gözüne kestirdiğini yakalayıp yere vurmakta, kimşenin gözünün yaşına bakmamakta, feryâd-ü figan dinlememektedir.

Dolayısıyla yoksullukla mücadele etmek, herkesim ve her seviyedeki herkesin katılması gereken bir insanlık görevidir. Bu mücadelede başarılı olmak için güçlü, bilinçli, dirençli, becerikli, inançlı, özverili olmak lazım.

Mücadelede devamlı, dirayetli ve dikkatli olup, içtenlikle birlik ve beraberlik ruhu ile sürdürülmesi gerekir.

Mücadele sosyal felaketi def edip, sosyal saadeti sağlamaya yönelik olmalıdır.

Mücadelede devlet-millet el ele olmalıdır.

Mücadele mevzîi ve mahallî olmakla kalmayıp, umumî katılım ve mahşerî görünüm arz eder olmalıdır.

Hasan Kara ve Dr. İbrahim Ateş, reyon görevlilerinden biri ile birarada.

Kermesten bir görüntü.

Toplum hayatında huzur yolu; malı olanın malından, bilgisi olanın bilgisinden, makamı-mevkii olanın hizmetinden vermesi ile açılır. Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.), iman sahibi zenginlere şöyle sesleniyor:

“Kesenin ağzını bağlama, senin rızkın da bağlanı. İnfak et sayma, sana da sayı ile verilir. Malını kilere kapatma, senin rızkın da kapanır.”

Bir başka hadîs-i şerifinde: “Fukarayı arayın, görüp gözetin. Siz ancak fakirlere yardım sayesinde yardım görür ve rızıklandırılırsınız.” buyuruyor.

Herkes tarafından bilinen başka bir hadîs-i şerifinde ise: “Komşusu açken kendisi tok yatan bizden değildir.” buyuruyor.

İnanan insanlar bu buyrukları kulaklarına küpe etmeli ve devamlı göz önünde bulundurmalıdırlar.

“Yoksulluk benim ülkeme uğrayacaksa, önce benim haneme misafir olmalıdır” diyen Orhan Gazi'nin sahip olduğu inanç, bilinç ve anlayışa sahip olmalıdırlar.

Her şeyi devletten beklemek doğru değildir. Devletin imkânları sınırlı, ülkenin ihtiyaçları sınırsızdır. Sınırlı imkânlarla sınırsız ihtiyaçların karşılanması da mümkün değildir. Dolayısıyla fertlerin de devletin sunduğu hizmetlere katkıda bulunmaları gerekir. Devlet düşkünün, güçlü güçsüzün, varlıklı varlıksızın ve genç yaşlının yanında yer almalıdır. Yolda kalana yoldaş, darda kalana dost ve aç kalana arkadaş olunmalıdır. Çalışabilene iş, çalışamayana aş temin edilmelidir.

26 yıldır çaba ve çalışmalarını bu inanç ve anlayışla yılmadan, yorulmadan yürüten YOYAV, Allah'ın inayeti, çalışanlarının gayreti ve dostlarının desteği ile inşaallah başlattığı hayrî, sosyal ve kültürel hizmetleri sürdürerek ülke ve insanımızın hizmetinde olacaktır.

Dün, düşmana karşı dik durup dinç, dinamik ve dirayetli bir duruş sergileyen Kilisimizin, bugün de benlik, bencillik, bedbinlik, bilgisizlik, bilimsizlik ve yoksulluğa karşı benzeri bir duruş sergileyeceği inancı ile sözlerimi noktalarken yüce heyetinizi bugün için yazdığım iki dörtlülle selamlamak istiyorum:

Kilisim, Kilisim

*Selâm olsun Kilis ve Kilisliye,
Dik duruşlu, cesur, o gür sesliye.
Sizden, bizden selâm, herkesten selâm,
Kilisliyim diyen yüce hisliye.*

*Kilisim, Kilisim, kişiliklim, hislim!
Kan döktün, can verdin, olmadın teslim.
Aşkın, neslin Müslim, sen de bir Müslim.
Dün olmadın, bugün de olma teslim.”*

Yapılan bu konuşmalardan sonra kermesin açılışı Belediye Başkanı Hasan Kara, YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, Kilis İl Müftü Vekili Mübarek Çelik ve YOYAV Kilis Şube Başkanı Muzaffer Patlakoglu tarafından yapıldı.

Kermes ve sergi reyonlarını gezip ziyaretçilerin beğenisine sunulan ürünlerin zarafet ve güzelliğinden etkilenen Belediye Başkanı Kara ile davetliler, emeği geçenlere takdir ve tebriklerini ilettiler.

Kermesin açılışını onurlandıran davetliler arasında yer alan hayırsever Hayriye Kadioğlu ile kızı Aysel Tolunay'la görüşen Belediye Başkanı Hasan Kara, YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş ve Mütvevelli Heyet Üyesi Mehmet Evran kendileri ile sohbet edip sağlık ve saadet dileğinde bulunarak yaptıkları hayırların rıza-i ilahî ile ödüllendirilmesi dileğinde bulundular.

Halkın yoğun ilgi gösterdiği kermes, Kilis'te yayımlanan mahalli gazetelerde de geniş yer aldı.

Maden Şehitlerine Dua

Millet ve memleketimize hizmet edenleri hürmet ve muhabbetle anarak yaptıklarını yâd etmeyi ve iyiliklerine iyilikle mukabelede bulunmayı ilke edinen YOYAV, yurdumuzun yücelmesi ve insanımızın ilerlemesi için çalışırken rûhunu Rahmân'a teslim eden kardeşleri için devamlı dua etmekte ve ruhlarına rahmet dileğinde bulunmaktadır. Zor şartlar altında çalışıp ailelerinin geçimini sağlama ve ülke ekonomisine katkıda bulunma esnasında geçirdikleri iş kazaları ile tabii afet, yangın, heyelan, göçük altında kalma ve maden ocağı kazası sonucu vefat eden vatandaşlarla şehitlerine ithâfen okuttuğu hatm-i şeriflerin sevabını ruhlarına armağan etmektedir.

Bu cümleden olarak 13 Mayıs 2014 Salı günü Manisa'nın Soma İlçesi'nde meydana gelen maden ocağı faciasında hayatlarını kaybeden maden şehitleri için okuttuğu 5 hatm-i şerifin duasını, 15 Mayıs 2014 Perşembe günü öğle namazından sonra çok sayıda öğrenci ve üyelerinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda yaparak, sevabını ruhlarına armağan etti. Ülkemizi üzüntüye ve 77 milyon vatandaşımızı acıya boğan bu elim faciada hayatlarını kaybeden şehitlerimiz için okuttuğu hatm-i şeriflerin duasını yapan YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, yaptığı hatim duasında Yaradan'a yakararak şöyle niyaz etmiştir:

“Bizleri yaratıp yaşatan ve sayısız nimetlerle kuşan yüce Rabbimiz! Senin rıza-i aliyen için hatmettiğimiz kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'in okunmasından hâsil olan sevabı sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'in rûh-u şerifi ile din ve devlet büyüklerimizin ve bilumum şehitlerimizle gazilerimizin ruhlarına armağan ediyor, kabulünü diliyoruz. Özellikle 13 Mayıs 2014 Salı günü Soma'daki maden faciasında vefat eden maden şehitlerimize hediye ederek ruhlarının şâd,

mekânlarının Cennet ve makamlarının yüce olmasını diliyoruz. Okunan hatm-i şeriflerin nuru ile kabirlerini pürnür eyle. Geride kalan kederli aileleri ile yakınlarına ve tüm milletimize sabr-ı cemil ihsân eyle. Benzeri afet ve musibetlerden milletimizi ve memleketimizi koru yâ Rabbî.”

Dr. İbrahim Ateş

Hitamı Misk Oldu

25 yıldır verdiği burslarla yoksul öğrencilerin öğrenimlerini sürdürmelerine imkân sağlayan YOYAV, yararlı bir yeniliğe daha imza attı. 2013-2014 eğitim ve öğretim yılında burs verdiği 142 öğrenciye dönemin son bursu olan Mayıs ayı bursunu 19 Mayıs 2014 Pazartesi (Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı) günü verdi ve ayrıca dönerle ayrandan oluşan öğle yemeği ikram etti. Vakıf mensuplarından Emekli Öğretmen Serpil Şahin'in ikramı olan öğle yemeğinin ardından öğrencilerin bayramını kutlayan YOYAV Genel Başkanı Dr. İbrahim Ateş, yaptığı kısa konuşmada şunları söyledi:

“Değerli öğrencilerimiz, sevgili yavrularımız!

Manisa'nın Soma İlçesi'nde yaşanan maden faciası nedeni ile bu yıl buruk bir şekilde kutlanan 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramınızı gönülden kutluyor, gününüzün kutlu, yaşantınızın mutlu ve geleceğinizin umutlu olmasını diliyorum. Maden faciası nedeni ile ülke genelinde ilan edilen ulusal yas dolayısıyla bayram ve dönem sonu programı düzenlemedik ama 1 Ekim 2013'de başlayıp 31 Mayıs 2014'te sona erecek olan 2013-2014 eğitim ve öğretim yılında verdiğimiz 8 aylık bursun 8.si ile birlikte Vakfımız kursiyerlerinden Serpil Şahin teyzenizin ikramı olan öğle yemeğini sizlerle paylaşmanın huzuru içinde olduk. Nasip olursa inşallah 1 Ekim 2014'te başlayacak yeni burs dönemimizde sizlerle tekrar bir araya gelmeyi diliyoruz. Derslerinizde başarılı olup huzurlu bir tatil dönemi ge-

çirmenizi temenni ediyorum. Yüksek öğrenimini bitirecek olan öğrencilerimizi de şimdiden tebrik ediyor, gönüllerinden geçen hayırlı muratlarının hâsıl olmasını diliyorum.”

Bursiyerlerden bir grup, Dr. İbrahim Ateş ve Em. Öğretmen Serpil Şahin ile birarada.

Bursiyerlerden başka bir grup, , Dr. İbrahim Ateş ile birarada.